

De
**Gouden
Raad**
van
**Tante
Kaat®**

Leesexemplaar

◆◆◆◆◆ JUBILEUMEDITIE ◆◆◆◆◆

De
**Gouden
Raad**
van
**Tante
Kaat®**

De complete schoonmaak- en huishoudgids

P E L C K M A N S

INHOUD

VOORWOORD 6

ALFABETISCHE LIJST VAN SCHOONMAAKPRODUCTEN,
OPLOSMIDDELEN EN VLEKKENVERWIJDERAARS 8

1 VLEKKEN

Eerste Hulp Bij Vlekken 24

Het ABC van vlekken 28

2 GEUREN

Het ABC van geuren 62

3 ONDERHOUD

Een opgeruimd huis 70

Huishoudhacks om het jezelf een tikkje gemakkelijker te maken 73

Het ABC van onderhoud 74

4 DE WAS DOEN

De was doen in 5 stappen 158

Het ABC van de was doen 162

5 DE AUTO EN DE FIETS

- Het ABC van de auto **168**
Tips voor op de (elektrische) fiets en step **176**

6 HUIDDIEREN EN ONGEWENSTE GASTEN

- Het ABC van beestjes **182**

7 PRAKTISCHE TIPS VOOR DOE-HET-ZELVERS EN HOBBYISTEN

- Het ABC van klussen **210**

8 ETEN EN DRINKEN

- De kunst van het boodschappen doen **246**
Het ABC van eten en drinken **248**

9 BLOEMEN EN PLANTEN

- Het ABC van bloemen en planten **322**

10 WELZIJN

- Het ABC van welzijn **354**

INDEX **388**

VOORWOORD

Het is intussen 35 jaar geleden, in 1989, dat ik voor het eerst mijn huishoudelijke tips mocht delen met de luisteraars van het Radio 2-programma *Soes*. Ik herinner het me alsof het gisteren was: die ochtend was ik – na een slapeloze nacht – vroeg opgestaan om met mijn autootje naar Brussel te rijden. Zenuwachtig en maar net op tijd kwam ik in de radiostudio aan. De eerste uitzending verliep – ja, hoor – vlekkeloos en was het begin van mijn carrière als Tante Kaat. Vanaf dan mocht ik de luisteraars wekelijks helpen met mijn kennis over vlekken, geuren, onderhoud en nog veel meer. In de loop der jaren groeide ‘De Gouden Raad van Tante Kaat®’ bijna uit tot een spreekwoord en daar ben ik eerlijk gezegd wel trots op!

Mijn passie voor huishoudelijke tips is begonnen in de jaren 1960, toen ik een jaar of twaalf was. Het was de tijd waarin de meester nog rokend voor de klas mocht staan en je gezellig met vier kinderen op de achterbank van de auto zat (zonder gordel uiteraard). Terwijl mijn broer postzegels verzamelde, hield ik er een heel andere hobby op na: ik verzamelde handige weetjes over ‘van alles en nog wat’ uit het lokale huis-aan-huis blaadje, ‘het Suffertje’, dat wekelijks in de brievenbus viel. Die kleine, praktische geheimpjes fascineerden me mateloos! Hoe kun je een cactus verpotten zonder je tien keer te prikken? Hoe krijg je die kauwgom weer uit het tapijt? Of hoe houd je de inhoud van de picknickmand fris? (De isoleertas was destijds nog niet uitgevonden.)

In 1993 verscheen de eerste editie van mijn boek *De Gouden Raad van Tante Kaat®* en sindsdien is er veel veranderd, ook op huishoudelijk vlak. De uitvinding van het microvezeldoekje, de wonderspons en producten met enzymen bijvoorbeeld hebben ons het leven een stuk gemakkelijker gemaakt. Niemand zit anno 2024 nog te wachten op tips over wat je met lege filmrolletjes kan doen, hoe je je beeldbuisetelevisie het beste afstof, of hoe je stopverf kunt verwijderen. Verstopte leidingen, ongewenste geurtjes, hardnekkige vlekken, vervelende insecten... zijn daarentegen (helaas) van alle tijden. Daar zoeken we nog steeds de snelste en goedkoopste oplossing voor. De laatste jaren is de nadruk trouwens veel meer op ‘duurzaamheid’ en ‘ecologisch verantwoord’ komen te liggen, een evolutie waar ik helemaal achtersta.

Het werd dus de hoogste tijd voor een nieuwe, volledig geüpdatete editie van *De Gouden Raad van Tante Kaat*®! In deze jubileumeditie bundelde ik al mijn beste tips, trucjes en weetjes van de voorbije 35 jaar, gecombineerd met de meest recente huishoudelijke hacks. Of je nu net op kot gaat, voor het eerst met je partner gaat samenwonen of je (klein)kinderen wil bijstaan met goed advies: dit boek is er voor jou, zodat ook jij elke huishoudelijke klus snel en efficiënt de baas kan!

Veel leesplezier en vlekkeloze groet 😊

Tante Kaat

ALFABETISCHE LIJST VAN SCHOONMAAKPRODUCTEN, OPLOSMIDDELEN EN VLEKKENVERWIJDERAARS

ACETON *vluchtig, licht ontvlambaar*

Aceton is een oplosmiddel dat verwerkt zit in de meeste soorten nagel-lakverwijderaars. Je kunt aceton ook gebruiken voor het verwijderen van vlekken van vet, verf, balpen, inkt, correctievloeistof, vernis, kopergroen en lippenstift. Ook hars en lijm krijg je weg met aceton. Pas op: aceton geeft doffe vlekken op plastic, verf en papier. Niet gebruiken op acetaatzijde, acryl, rayonstoffen, chloorvezels, plastic en celluloid.

AFBIJTMIDDEL

Middel om was, lak en vernis te verwijderen. Je kunt het zelf maken: meng 1 kilogram soda met 1 kilogram groene zeep en 10 liter water, en dik dat vervolgens in met maiszetmeel (maizena). Breng dit mengsel aan op de houten ondergrond en laat het enkele uren intrekken. Daarna haal je de pap weg (met poppen krantenpapier) en spoel je het geheel grondig na.

AFWASMIDDEL

Detergent is een prima middel om, gemengd met lauw water, vetvlekken te verwijderen.

ALCOHOL *vluchtig, licht ontvlambaar (propanol, isopropylalcohol)*

Oplosmiddel voor lakken. Verwijdert vlekken van transpiratie, gras, viltstift, roest, hars, inkt, vet, bieten, fruit, limonade, waterijs, likeur. Sterk verdund kun je het gebruiken als ontsmettingsmiddel. Op acetaat mag je het enkel verdund gebruiken.

ALLESREINIGER

Geschikt om 'alles' te reinigen, ook vette ovens en dampkappen. Pas op met gekleurde allesreinigers, zij kunnen een kleurwaas achterlaten. Allesreiniger kan verkleuringen veroorzaken op ruw hout, beton, niet-afgedichte stenen of PVC. Het is ook niet geschikt voor het reinigen van stoffen bekleding (zoals bij sofa's of gordijnen) en materialen als marmer en koper.

AMMONIA

vluchtig, sterk ruikend, irriterend voor huid, ogen en luchtwegen, licht blekend
Ammonia is niet hetzelfde als ammoniak. Ammonia is een oplossing van ammoniak in water. Huishoudammonia bevat tussen de 5 en de 10% ammoniak.

Ammonia kun je gebruiken om vet, bloed, transpiratie, vulpeninkt, jus, mayonaise, tomatensaus, slagroom, thee en fruitvlekken mee op te lossen. Alleen sterk verdund gebruiken, in de verhouding één deel ammonia en vier delen (warm) water. Niet op wol en zijde gebruiken. Als je met ammonia werkt, is het heel belangrijk om de ruimte goed te verluchten, want de chemische dampen kunnen schadelijk zijn. Na gebruik moet je het altijd neutraliseren, want niet alle bestanddelen verdampen. Dat doe je met koud water, azijn of citroensap.

AZIJN *(zie ook schoonmaakazijn)*

Azijn is een multifunctioneel middel. Het werkt prima als ontkalker en ontgeurder. Het voorkomt ook het uitlopen van kleuren (bijvoorbeeld om textielverf of -stiften te fixeren). Azijn verwijdert met gemak vlekken veroorzaakt door roest, transpiratie, cement, kalk, rode wijn, schimmel, mosterd, modder, urine en bloed.

Behalve als vlekkenverwijderaar werkt azijn ook prima als wasverzachter. Goed om te weten als je allergisch bent voor wasmiddelen. Azijn kan ook een redding zijn als je per ongeluk een visgraatje hebt ingeslikt. Drink met kleine slokjes een kwart kopje natuurazijn – schoonmaakazijn is daarvoor natuurlijk niet geschikt! De graat wordt daardoor heel zacht en kan gewoon doorgeslikt worden.

Echte zeemlappen worden niet glibberig als je ze na gebruik met lauwwarm azijnwater uitspoelt. Water met azijn is een prima product om ramen te lappen en doucheschermen kalkvrij te maken. Pas wel op met silicone dichtingen. Azijn lost siliconen op. Verder is azijn ook een uitstekend hulpmiddel om insecten te verdelgen. Zo hebben mieren een hekel aan azijn. Schrob het pad waar ze langslopen met azijnwater en ze zullen zeker wegblijven.

BABYDOEKJES

Niet alleen geschikt om babybiljetjes te reinigen, maar ook om stopcontacten, schakelaars, toetsenborden en snoeren op te frissen. Of de wc-bril als je ergens onderweg naar het toilet moet. Nooit in het toilet gooien, want babydoekjes kunnen je leidingen verstoppen.

BADKAMERREINIGER

Schoonmaakmiddel voor gladde oppervlakken. Vaak met kalkoplosser (azijn). In dat geval niet geschikt voor kalkhoudende steen zoals marmer.

BAKPOEDER

Rijsmiddel. Doordat bakpoeder natriumbicarbonaat bevat, heeft het blekende eigenschappen. Werkt als bleekmiddel bij hoofdwasmiddel om onder meer vergeelde glasgordijnen witter te maken. (Zie ook: natriumbicarbonaat).

BIOLOGISCH INWEEKMIDDEL

Voorwasmiddel met enzymen. Speciaal om vlekken van bloed, ei, melk, ontlasting en transpiratie op te lossen.

BLEEKWATER *giftige dampen*

Geschikt als bleekmiddel voor katoen en linnen, maar niet op wol of zijde gebruiken. Ook heel geschikt om schimmelvlekken weg te krijgen, bijvoorbeeld in de douche. Daarnaast heeft bleekwater een desinfecterende werking. Dit veelzijdige product mag je nooit vermengen met toiletreiniger, ontkalker, zoutzuur, ammoniak of andere schoonmaakmiddelen. Zet de fles nooit in de zon, want dan dreigt er ontploffingsgevaar. Altijd neutraliseren met water na gebruik. Ruiken je handen naar bleekwater? Was ze niet met zeep maar met melk, en het typerende geurtje is zo weg.

BORAX OF BOORZUUR *matig giftig*

Om oude vlekken al knedend te verzachten. Desinfecterend en blekend.

BRANDSPIRITUS

vluchtig, licht ontvlambaar, gevaarlijk bij inwendig gebruik

Goede vet- en vuiloplosser voor metalen en steen. Met een droge doek nawrijven. Niet gebruiken voor ramen, spiegels en lichte stoffen, want dan krijg je een blauwe glans.

BRUISTABLETTEN

Bruistabletten – er zit acetylsalicylzuur, aspirine in – zijn een perfect schoonmaakmiddel voor vazen, thermosflessen, koffiezetapparaten, dof geworden gouden en zilveren sieraden. Goed naspoelen met zuiver water.

BRUISWATER

Nog steeds is bruiswater een uitstekende remedie tegen de meeste vlekken. Heel veel vlekken zijn immers in water oplosbaar. Het koolzuur versnelt de werking.

CEMENTSLUIERVERWIJDERAAR

Dit product gebruik je verdund met water om cementresten makkelijk te kunnen verwijderen van tegels. Gebruik het vooral niet op kalkhoudende materialen zoals marmer, aangezien cementsluierverwijderaars zuren bevat die de kalk in de steen oplossen.

CHLOOR

Zie: bleekwater.

CITROENZUUR *kan huidirritatie veroorzaken, pas op voor de ogen*

Verwijdert vlekken veroorzaakt door inkt, roest, nicotine en fruit. Het is ook een uitstekend middel tegen kalkaanslag. Citroenzuur is verkrijgbaar in poeder en kristallen. Je kunt voor deze vlekken ook citroensap gebruiken, maar dat is minder krachtig.

DROOGSHAMPOO

Droogshampoo is niet alleen een handig redmiddel als je geen tijd had om je haar te wassen, het werkt ook prima om vetvlekken op te lossen, bijvoorbeeld bij vieze kragen. Verkrijgbaar als poeder of in een spuitbus.

DRUPPELTeller

Bewaar de druppelteller van een medicijnflesje. Kook hem goed uit en gebruik de druppelteller om een vlekkenmiddel heel precies op de vlek aan te brengen.

EAU DE COLOGNE

Deze geurige vloeistof kun je gebruiken om hars, vet en vuil op te lossen. Door het hoge alcoholgehalte (85%) heeft het ook een desinfecterende werking.

Ondertussen gebruiken we de term 'eau de cologne' niet alleen meer voor reukwater uit Keulen, maar voor alle geuren met een lage concentratie aan geuroliën. Waar parfum een concentratie van meer dan 18% heeft en eau de toilette van 8 tot 12%, bevat eau de cologne maar 2 tot 5% geurstoffen.

ENZYMEN

Vlekken van bloed, melk, eieren en roomijs verdwijnen het gemakkelijkst uit textiel als je een wasmiddel met enzymen gebruikt. Die hebben namelijk als eigenschap dat ze goed eiwitten kunnen afbreken. Verder zijn enzymen een katalysator om geuren versneld af te breken. Tegenwoordig worden aan vrijwel alle producten voor de voorwas en hoofdwas enzymen toegevoegd. Niet geschikt voor wol en zijde.

ETHER *vluchtig, zéér brandbaar!*

Ether is een oplosmiddel voor vetvlekken, harsvlekken en lijmresten van pleisters of stickers. Doe het onverdund op een watje en wrijf de vlek weg. Gebruik het middel buiten of in een goed verluchte ruimte.

ETHYLALCOHOL *vluchtig, licht ontvlambaar in geconcentreerde vorm*

Alcohol die gebruikt wordt om vlekken van zuren en kleurstoffen te verwijderen.

EUCALYPTUSOLIE

Ingedroogde teer- of harsvlekken worden met deze olie zacht. Dep de olie op de vlek. Laat een paar uur inwerken. Daarna kun je de vlek gemakkelijk wegschrappen met een mes. Gaat het om een vlek op textiel? Was het dan als laatste stap in de wasmachine, op een lage temperatuur.

FIJN WASMIDDEL

Als je kleding van wol, zijde of ander fijne weefsels je lief is, was ze dan enkel met een fijn wasmiddel. Dit is vrij van alkaliën en bleekmiddelen, waardoor delicate weefsels langer mooi blijven.

GEDESTILLEERD WATER EN GEDEMINERALISEERD WATER

Gedestilleerd water wordt verkregen door het water te koken en de condens op te vangen. Gedemineraliseerd water wordt gefilterd en zo ontdaan van kalk en mineralen.

GLANSSPOELMIDDEL

Glansspoelmiddel voor vaatwassers. Dit product is ook geschikt om inox vlekkenvrij te maken.

GLASREINIGER

Met glasreiniger kun je meer dan alleen je ramen lappen. Het product is heel geschikt om alle gladde oppervlakken te ontvetten, zoals plastic, roestvrij staal, tegels enzovoort. Gebruik het met mate, anders riskeer je dat de kleurstof strepen nalaat.

GLYCERINE

Grondstof voor de cosmetische, farmaceutische en voedingsindustrie. Bij je thuis is dit middeltje handig in de badkamer, om condens op spiegels en glas tegen te gaan. Ook maakt het ingedroogde schoensmeervlekken weer zacht.

HOUTAS

Zacht schuurmiddel. Wordt vaak gebruikt om kachelruiten schoon te maken. Ook staal en zilver kun je er veilig mee oppoetsen.

HOUTZEEP (OF PANAMAZEEP)

Vloeibare panama- of houtzeep is een sterk geconcentreerd schoonmaakmiddel om de meest uiteenlopende soorten oppervlakken af te wassen en te reinigen. Het is een ecologisch en bio-afbreekbaar product met een sterke reinigingskracht. Het is erg geschikt voor alle huishoudelijk onderhoud. Houtzeep is ook een koudwaterzeep, en geschikt voor donkere stoffen.

HUISHOUDOLIE (ZONNEBLOEM-, ARACHIDE-, KOOLZAADOLIE)

Product om metaal, steen en hout te beschermen en te onderhouden. Oplosmiddel voor sommige lijmsorten (bijvoorbeeld lijm van stickers).

KARNEMELK

Schoonmaakmiddel voor vergeeld wasgoed, vervuild koper en stof met fruitvlekken. Laat de karnemelk (niet verdunnen!) zeker een nacht intrekken. Eventueel nabehandelen met citroensap.

KETCHUP

Heeft je haar een groenige glans gekregen van het chloorwater van het zwembad en heb je geen tijd om naar de kapper te gaan? Masseer dan tomatenketchup in je haar, laat een half uur intrekken, en was je haar daarna liefst met een antiroosshampoo.

KEUKENZOUT

Absorbeert vloeistoffen, net als maizetmeel en talkpoeder. Strooi keukenzout zo snel mogelijk op de vloeistof, om te vermijden dat ze in textiel kan dringen. Denk bijvoorbeeld aan een glas rode wijn op een mooi tafelkleed. Heel goed uitspoelen achteraf! Let op: dep gemorste vloeistoffen eerst met keukenpapier, voor je zout, maizetmeel of talkpoeder gebruikt! Zout heeft een blekende werking dus nooit in laten trekken!

KOFFIEPRUT OF KOFFIEGRUIS

Verwijdert vet in afvoerleidingen (gootsteen). Vermengd met afwasmiddel is koffiegruis een uitstekend scrubmiddel voor vuile handen en voor het schoonmaken van een grill- of barbecuerooster.

MAGNESIUMPOEDER

Net als krijt en talk is magnesium een vetabsorberende stof. Zeer geschikt voor het reinigen van bont of vilt.

METAALPOETS

Reinigt, polijst en beschermt koper, zilver, chroom, inox enzovoort. Heel goed uitwrijven. Geborsteld metaal altijd met de schuurrichting mee wrijven.

MICROVEZELDOEKJES

Microvezelschoonmaakdoekjes zijn gemaakt van polyester, vaak gecombineerd met polyamide. De 10 tot 20% polyamide zit in de doekjes geweven om meer water te binden. Dat doet polyamide (nylon) beter dan polyester. Op de verpakkingen van microvezeldoekjes voor het huishouden staat dat je ze eerst moet wassen, dan pas gebruiken, en geen wasverzachter gebruiken. Heet wassen mag best, want het stof en vet dat in de poriën van de vezels zit, moet er met enig geweld uit gehaald worden. Deze doekjes kun je droog of vochtig gebruiken. Vouw het doekje op tot een vierkant en gebruik telkens een proper stukje.

NAGELLAKREMOVER *licht ontvlambaar*

Vloeistof, meestal op basis van aceton. Lost nagellak, maar ook vlekken van verf, vernis en lijm op. Gebruik het product in een goed verluchte ruimte.

NATRIUMBICARBONAAT

Ook bekend onder de volgende benamingen: dubbelkoolzure soda, baking soda, zuiveringszout, maagzout, bicar. Dit mineraal is een van mijn persoonlijke favorieten, omdat het een krachtig en duurzaam schoonmaakmiddel is. Het verwijdert met gemak hardnekkige vuilresten en aangekoekt vet.

Natriumbicarbonaat heeft ook nog andere toepassingen. Zo kun je het toevoegen aan het hoofdwasmiddel om vlekken op textiel te bleken.

We noemden ze op pagina 10 al even, maar het mengen van azijn en baking soda is erg onverstandig. Baking soda is basisch, azijn is zuur. Doe je ze bij elkaar, dan heffen ze elkaar als het ware op. Door de producten te combineren krijg je geen beter schoonmaakmiddel, maar voornamelijk water.

NATRIUMPERBORAAT

schadelijk bij inname, irriterend voor de huid en ogen

Krachtige ontvlekker. Verwijdert restvlekken van drop, chocola, ketchup, rode wijn, koffie enzovoort. Blekend effect op witte was – het is géén optische witmaker!

NATRONLOOG *zeer giftig, bijtend*

Ook wel natriumhydroxide genoemd. In geconcentreerde vorm wordt het gebruikt als ontstoppingsmiddel. Ook geschikt als afbijtmiddel voor verf en vernis. Lees altijd zorgvuldig de gebruiksaanwijzing en bescherm je ogen, handen enzovoort.

ONTSMETTINGSALCOHOL *giftig bij inwendig gebruik*

Dettol en lysol. Te gebruiken om huid, haar, kleding en gebruiksvoorwerpen te ontsmetten.

ONTVLEKKER

Verwijdert vlekken van gras, modder, bloed, vet, eiwit, melk, zweet en roomijs uit textiel. Doe de vloeistof op een kleurloze doek, blijf deppen tot de vlek verdwijnt.

OPTISCHE WITMAKERS

Veel totaalwasmiddelen bevatten optische witmakers, die de was witter laten lijken, terwijl dat eigenlijk niet zo is. Ze zijn slecht afbreekbaar en belasten het milieu. Dat geldt ook voor de vergrauwingsremmer CMC, dat in veel wasmiddelen zit. Daarnaast gaan optische witmakers een chemische reactie aan met je huid en veroorzaken zo mogelijk allergieën.

OSSENGALZEEP

Ook wel koudwaterzeep genoemd. Sterk schuimende vlekkenoplosser bij een handwas. Verwijdert vlekken van vet, inkt, olie, crème, mascara, chocolade, kaas en kleurpotlood. Vlekken op een sofa verwijder je met alleen het schuim van een wolwasmiddel of met ossengalzeep. Laat deze zeep nooit indrogen, spoel goed uit en laat aan de lucht drogen.

OXAAALZUUR *gevaarlijk bij inname*

Oxaalzuur wordt gebruikt om roest- en bloedvlekken in textiel, hout en natuursteen te behandelen. Het middel is in kristalvorm te koop bij de drogist. Bewaar de kristallen in een plastic of glazen pot, nooit in een ijzeren. Vul een schaalje half met water en voeg er oxaalzuur bij totdat het water verzadigd is en geen kristallen meer opneemt. Na 10 minuten kun je de oplossing gebruiken.

PANAMAZEEP

Zie: houtzeep.

PLAKBAND

Wikkel (liefst breed) plakband met de kleverige kant naar buiten rond je vingers. Je verwijdert zo al 'deppend' gemakkelijk pluisjes van kleding, honden- en kattenharen, maar ook strepen van potlood of balpen.

PUIMSTEEN

Verwijdert inkt- en verfvlekken van handen.

REINIGINGSTABLET KUNSTGEBIT

Ook al heb je je eigen tanden nog, toch is het goed om een tube reinigings-tabletten voor kunstgebitten in huis te hebben. Karaffen, veldflessen, thermoskannen en afvoerleidingen worden weer helemaal schoon als je er zo'n tablet met wat water indoet. Ook vlekken op marmer kun je ermee verwijderen.

SCHEERSCHUIM

Heb je geen vlekkenverwijderaar bij de hand? Dan is scheerschuim een ideaal alternatief voor vetvlekken op textiel, om je schoenen mee te poetsen of je haarborstel mee schoon te maken. Smeer een dun laagje scheerschuim op de badkamerspiegel en wrijf goed uit. De spiegel beslaat nu niet meer tijdens een warm bad of douche.

SCHOONMAAKAZIJN

Schoonmaakazijn is niet hetzelfde als natuurazijn. Het is dubbel zo sterk als gewone azijn (tussen de 7 en 15%), een goed ontkalkingsmiddel en enkel bedoeld als schoonmaakmiddel. Het is dus nooit geschikt voor consumptie, ook niet als je het verdunt met water! Zie voor andere toepassingen ook: azijn.

SCHUURCRÈME

Vloeibare schuurcrème maakt veel minder krassen dan schuurpoeder. Vermengd met een paar druppels ammonia is het een prima schoonmaakmiddel voor de ruiten van een houtkachel.

SHAMPOO

Het schuim van shampoo is als schoonmaakmiddel te gebruiken bij vetvlekken op sofa's. Shampoo mag je ook gebruiken als wasmiddel voor wol.

SODA

Soda is een goede vetoplosser, maar heeft nog andere mogelijke toepassingen. Zo wordt soda ook gebruikt als inweekmiddel en als ontgeurder (bijvoorbeeld van muffe boeken, de diepvriezer of koelkast). Soda is niet hetzelfde als natriumbicarbonaat.

SPIRITUS vluchtig

Zie: brandspiritus.

TALKPOEDER

Talkpoeder heeft sterke vet absorberende eigenschappen. Als je een vette vloeistof morst en er ontstaat een vlek, bestrooi de vlek dan zo snel mogelijk met talkpoeder. Verder kun je het gebruiken als 'glijpoeder' voor leren en rubberen handschoenen, schoenen en stroeve lades. Ook de rubberen deurranden van je auto, koelkast en diepvriezer kun je onderhouden met talkpoeder.

TANDPASTA

Veilig schuurmiddel, ook om zilver te poetsen.

TERPENTIJN(OLIE)

ontvlambaar, schadelijk bij inademing, inname en aanraking

Wordt gemaakt van de hars van naaldbomen. Terpentiin verwijdert vlekken van verf, lak, vernis, was en rubber uit textiel en van andere ondergronden. Je kunt het product ook gebruiken voor het schoonmaken van kwasten. Het is een verdunner van synthetische en olieverven. Daarnaast is het ook een bestanddeel en oplosmiddel van boenwas.

TERPENTINE *ontvlambaar en licht irriterend*

Restproduct van aardolie. Zie ook: white spirit.

TETRA *gevaarlijke stof bij inademing*

Sommige textielsoorten kunnen of mogen enkel chemisch gereinigd worden. Weet dan dat bij de stomerij het product tetrachloorethyleen (ook wel per genoemd) gebruikt wordt als ontvlekker. Laat kleding die van de stomerij komt eerst goed verluchten voor je ze in je kleerkast hangt of opnieuw draagt. Zo voorkom je dat je het giftige product inademt, of dat je huidirritatie krijgt.

THEE

Doop keukenpapier in een restje sterke thee, daarna in fijne houtas. Je hebt nu een perfect middel om de ruit van de houtkachel of allesbrander schoon te maken.

WASBENZINE *brandbaar en explosief*

Een oplosmiddel dat je zowel gebruikt voor schoonmaken als ontvetten. Ook geschikt voor het verwijderen van vlekken uit kleding (roet, vet, inkt enzovoort). Wasbenzine is brandbaar en explosief, dus goed verluchten bij gebruik!

WASMIDDELEN

Er bestaat een grote keuze aan wasmiddelen: vloeibaar wasmiddel en wasmiddel in poedervorm, tabletten en pods. Hoe kies je het juiste wasmiddel? We komen er uitgebreid op terug in een apart hoofdstukje!

WATER

Veel vlekken zijn in water oplosbaar. Warm of heet water maakt de vlek sneller los. Gebruik eventueel een beetje detergent, dat is een prima vetverwijderaar.

Hoe werkt zeep? De zeepmoleculen komen los door contact met het water. De zeep maakt een soort 'brug' tussen water en vet, twee substanties die elkaar normaal gesproken afstoten. Daardoor is het mogelijk dat vet en vuil worden losgemaakt, binden aan de zeep en worden weggespoeld met het waswater.

WATERSTOFFEROXIDE *ontvlambaar*

Bleekt stoffen, haar, veren, stro enzovoort. Verwijdert fruit- en schimmelvlekken uit textiel.

WD-40 MULTISPRAY

Deze spray is multi-inzetbaar: verwijdert stickers, smeert piepende scharnieren, is ideaal bij smeer- en inktvlekken, beschermt tegen vocht en corrosie, helpt vastzittende onderdelen losmaken.

WHITE SPIRIT *ontvlambaar en licht irriterend*

Lost onder meer ei, lijm, teer, verf, wagensmeer, boenwas en lippenstiftvlekken op. Verdunner voor verf en lakken op oliebasis. Kwastenreiniger.

WIJNSTEENZUUR

Zwak zuur. Bleekt inktvlekken en je kunt het gebruiken om licht vervilte wol weer goed te krijgen.

WOLWIT

Natriumhydrosulfiet bleekt wol, nylon en cellulose.

WONDERSPONS

Wie heeft ze niet in huis? Absoluut bruikbaar om bijvoorbeeld plastic tuinstoelen mee proper te krijgen! Zwarte strepen op de laminaatvloer, bingo! Balpenstrepen verwijderen, prima. Maar wees heel voorzichtig om vlekken op watergedragen (muur)verf, gepolijste oppervlakken of leer te verwijderen. De glans is verdwenen en op de koop toe heb je krasjes in de plaats. En dan het prijskaartje: deze sponsjes gaan maar kort mee, dus zie dat je de goedkoopste koopt.

ZACHTE ZEEP

Geconcentreerde zeep met vet oplossende werking, gemaakt van natuurlijke ingrediënten en geschikt voor veel schoonmaakklusjes, zoals het reinigen van vloeren en sanitair, en handwasjes.

ZADELZEEP

Reinigings- en onderhoudsproduct voor leer.

ZAND

Fijnkorrelig wit zand is, vermengd met water, geschikt voor het schuren van houten vloeren en terrassen. Absorbeert ook vloeistoffen. Een emmer zand vermengd met propere motorolie is een goede opbergplaats voor voor klein tuingereedschap. Het voorkomt roestvorming en houdt het gereedschap in topconditie.

ZEEP

Zit een rits vast? Wrijf met een stukje zeep over de tanden en het probleem is opgelost. Ook bij klemmende lades: wrijf de geleiders en de onderkant van de lades in met een stukje zeep.

ZON

Een trucje uit grootmoeders tijd, dat het nog altijd uitstekend doet: de zon! Vroeger werden de witte lakens op het gras gelegd om in de zon te drogen. Resultaat: heerlijk ruikend, stralend beddengoed (behalve dan wanneer er een zwerm vogels overheen was gevlogen 😊).

Na een voorafgaande vlekkenbehandeling (dus niet als behandeling an sich) mag alle witte kleding in de zon te drogen worden gelegd. Op die manier kun je restvlekken verder laten bleken. Ook witte T-shirts worden extra stralend als je ze in de zon te drogen hangt.

Naast goedkoop is dit trucje ook superecologisch! Enige nadeel: de weergoden moeten je gunstig gezind zijn, net als jij een vlek gemaakt hebt.

ZOUT

Verwijdert lippenstift en theeaanslag van porselein. Absorbeert vloeistoffen. Trekt vocht aan.

ZOUTZUUR

veroorzaakt brandwonden, irriterend voor de ademhalingswegen

Verwijdert kalk en cement van gebakken steen of natuursteen – maar gebruik het nooit bij kalkhoudende steen! Ontstopt wc's en afvoerleidingen. Ook voorzichtig te gebruiken om zware oxidatievlekken op metalen te verwijderen. Zoutzuur gebruik je verdund met water (verhouding 1/10).

ZUIVERINGSZOUT

Zie: natriumbicarbonaat.

ZURINGZOUT

Twee keer zo sterk als oxaalzuur. Dit middel gebruik je om vlekken op hout, textiel en natuursteen te behandelen.

ZUURSTOFBLEEKMIDDEL

Zuurstofbleekmiddelen zijn witmakers. Ze worden vaak gebruikt in was- en reinigingsmiddelen. Het zijn stoffen waarin actieve zuurstofverbindingen zitten. Deze actieve zuurstofverbindingen reageren met andere stoffen, waardoor ze vlekken verwijderen en desinfecteren.

Zie ook: natriumperboraat.

ZUURSTOFWATER

Zie: waterstofperoxide.

SYNONIEMEN

- Groene zeep, bruine zeep en zachte zeep zijn hetzelfde.
- Waterstofperoxide en zuurstofwater zijn hetzelfde.
- Oxaalzuur en ontweringswater zijn hetzelfde.
- Terpentine en white spirit zijn hetzelfde.
- Glycerine en glycerol zijn hetzelfde.
- Natriumbicarbonaat, bakingsoda, maagzout, zuiveringszout en bicar zijn hetzelfde.
- Brandspiritus, brandalcohol en methylalcohol zijn hetzelfde.
- Inweekmiddel of voorwasmiddel met enzymen zijn hetzelfde.

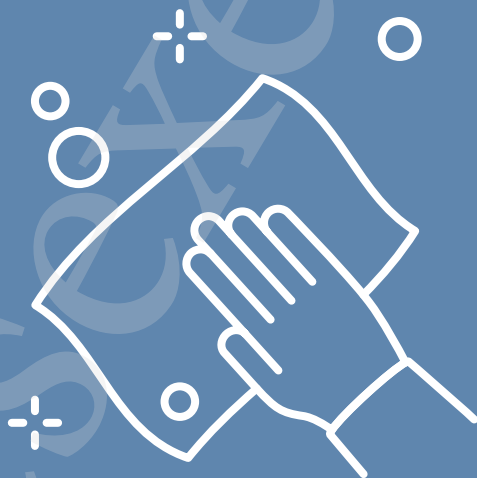

Ben je erin geslaagd een vlek te maken op je nieuwe suède schoenen, je favoriete T-shirt of je kostbare tapijt? Da's dik balen! Maar geen paniek, want er is goed nieuws: je kunt de meeste vlekken weer als sneeuw voor de zon laten verdwijnen, als je ze op de juiste manier te lijf gaat. Van aardbeien tot zweet, in dit hoofdstuk lees je alles over de verschillende soorten vlekken en hun specifieke aanpak.

HOOFDSTUK 1

Vlekken

Eerste Hulp Bij Vlekken

1) VOOR ALLE VLEKKEN GELDT ÉÉN GOUDEN RAAD: BEHANDEL ZE ZO SNEL MOGELIJK!

Hoe sneller je de vlek te lijf gaat, hoe meer kans dat ze geen blijvende sporen zal nalaten.

NATTE VLEKKEN: probeer zo vlug mogelijk de vloeistof te absorberen. Gebruik daarvoor keukenpapier, een dweil, koffiefilters, watten, een spons, babyluiers, inlegkruisjes, badstof, kattenbakkorrels, waspoeder, zout, talkpoeder of zand.

DROGE VLEKKEN: schraap er zoveel mogelijk af, bijvoorbeeld met de stompe kant van een mes.

2) EERST DE ZACHTE AANPAK

Probeer voor de behandeling van vlekken eerst zachte reinigingsproducten zoals kalkvrij water, bruiswater, zachte zeep, soda, azijn, citroen, zout, afwasmiddel, het schuim van een wolwasmiddel, stoom, vlakgom, tandpasta of tabletten om kunstgebitten mee te reinigen. En als het weer het toelaat: mist en sneeuw! Als de zachte aanpak niet werkt, dan zet je grof geschut in. Dan praat ik over wasbenzine, white spirit en dat soort producten.

3) LEES! DE! GEBRUIKSAANWIJZING!

Ook al lijkt het overbodige moeite, lees altijd eerst de gebruiksaanwijzing of het wasetiket voor je de vlek aanpakt. Doe je dat niet, dan kun je voor onaangename verrassingen komen te staan.

4) POETSMIDDELEN EN SCHOONMAAKMIDDELEN: KIES ZE ZORGVULDIG

Een zeemlap, een microvezeldoekje en een vlakgom zijn veilige poetsmiddelen voor elke ondergrond. Gebruik verder altijd ongekleurde, niet-pluizende, zachte (katoenen) poetsdoeken. Oude lakens, kussenslopen, overhemden, keukendoeken en tetraluiers zijn heel geschikt. Gebruik geen papieren tissues of toiletpapier, want die laten witte papierrestjes achter. Gebruik voor schoonmaakklussen altijd kalkvrij (regen)water. Probeer het gekozen schoonmaakmiddel eerst uit op een onopvallende plek.

Wees zuinig met het schoonmaakproduct, voeg liever een paar keer een druppel aan het water toe – een maatbekertje of druppelteller is hierbij handig – dan een grote geut in één keer. Gebruik nooit meer schoonmaakmiddel dan geadviseerd wordt. Iets langer laten inwerken werkt meestal beter dan meer van het middel te gebruiken.

5) VLEKKEN OP (DELICAAT) TEXTIEL

Vlekken op een dunne stof behandel je zo snel mogelijk vanaf de buitenkant van het kledingstuk. Bij dikke stoffen werk je vanaf de binnenkant van de stof. Met een kopspldje markeer je de plaats waar de vlek zit. Span de stof over een afwasteiltje of een andere kom en druppel voorzichtig water op de stof. De vlek spoelt meteen weg, zonder eerst dieper in de stof door te dringen.

Wol en zijde (= dierlijke vezels) mag je nooit met soda of een biologisch inweekmiddel met enzymen (type Biotex of Ecover-hoofdwasmiddel) behandelen. Wat goed is voor je haar, is ook goed voor de wol van een schaap. Gebruik dus gerust een paar druppels shampoo om een wollen trui te wassen. Brandspiritus mag je alleen op donkere stoffen gebruiken. Gebruik op lichte stoffen liever kleurloze alcohol – het mag in geval van nood ook wodka of jenever zijn – om een vlek te verwijderen. Pas op: kunstzijde (tri-acetaat), kreukvrije katoen en viscose mag je nooit met aceton, thinner of sterke alcohol (meer dan 50%) behandelen.

6) PAS OP MET SCHUREN

Wees altijd voorzichtig als je schuurmiddelen gebruikt. Weet dat een vloeibaar schuurmiddel minder agressief is dan schuurpoeder. Heel fijne, veilige schuurmiddelen zijn tandpasta, houtas, metaalpoets en autopolish. Geen polijstmiddel in huis? Meng dan talkpoeder met spiritus.

De groene schuursponsjes die in vrijwel elk huishouden te vinden zijn, maken lelijke krassen op glas, plastic, roestvrij staal, chroom enzovoort. Gebruik ze uitsluitend voor de onderkant van je potten en pannen. Gebruik voor alle andere schoonmaakklussen enkel nylon schuursponsjes.

Staalwol (vergelijkbaar met schuurpapier korrel 240) kun je gebruiken om bijvoorbeeld vetvlekken en roestvlekken van tegels te schuren. Gebruik staalwol niet voor hout. De draadjes die in de nerven van het hout terechtkomen, kunnen op den duur roestvlekjes geven. Scheur staalwol nooit, maar knip het op het formaat dat je nodig hebt.

7) SYNTHETISCHE EN ORGANISCHE OPLOSMIDDELEN: VOORZORGSMAATREGELEN

Als je oplosmiddelen gebruikt, moet je ervoor zorgen dat je dat doet in een ruimte die goed geventileerd kan worden, of nog beter: gebruik ze buiten. Niet alleen is de geur heel penetrant, deze producten zijn ook zeer licht ontvlambaar. Zorg er dus voor dat er geen vuur in de buurt is, ook niet de vlam van een fornuis of een geiser. Zet elektrische apparaten (dampkap, strijkijzer) uit. Houd er rekening mee dat zelfs je kleren (en ook je huid) vluchtige stoffen opnemen. Schilders die veel met dit soort producten werken, weten dat ze niet zomaar een sigaret mogen opsteken, want er is wel degelijk kans dat hun kleding spontaan vuur vat!

Soms wordt geadviseerd een oplosmiddel te verwarmen. Doe dat nooit op een open vuur, maar altijd au bain-marie in een glazen schaal met heet water.

Probeer een oplosmiddel altijd eerst op een weinig zichtbare plek, zodat je weet hoe het materiaal reageert. Leg altijd een stuk absorberend papier (keukenrol) of een oude handdoek onder de vlek, zodat de vlek en het oplosmiddel opgenomen kunnen worden. Vernieuw regelmatig het papier. Bescherm ook het materiaal onder de vlek (vloer, tafel enzovoort). Gebruik geen plastic voorwerpen als je met oplosmiddelen werkt.

Oplosmiddelen werken langer door als ze de kans krijgen minder snel te verdampen. Als iets lang moet doorwerken, dek je de plek af met papier en plasticfolie. Laat een oplosmiddel volledig verdampen voor je een ander probeert.

Voor alle oplosmiddelen geldt: neutraliseer de stof of het materiaal altijd met water, met andere woorden: spoel goed na. Oplos- en schoonmaakmiddelen die in de stof achterblijven kunnen namelijk naveren en meer kwaad dan goed doen.

Poetsdoeken met nog niet verdampte oplosmiddelen bewaar je in een goed afgesloten blik, zodat je ze de volgende dag weer kunt gebruiken. Als je de poetsdoek niet meer nodig hebt, laat je hem buiten volledig uitdampen voor je hem weggooit. Gooi hem nooit in een bak waar al oude batterijen of staalwol in liggen!

Niet alle oplosmiddelen zijn even ongevaarlijk. Zo zijn sommige oplosmiddelen schadelijk voor de gezondheid, de ozonlaag en het grondwater. Bepaalde oplosmiddelen (zowel organisch als anorganisch) zijn schadelijk voor de gezondheid omdat ze irriterend kunnen zijn, misselijkheid veroorzaken en zelfs kankerverwekkend zijn. Ook kunnen ze schadelijk zijn voor ongeboren baby's.

8) HOUD HET VEILIG

Wanneer je vlekken probeert te verwijderen, maar de vlek niet wil verdwijnen, kun je flink gefrustreerd raken. Het kan dan een goed idee lijken om verschillende schoonmaakmiddelen te mengen, maar dat is het allesbehalve. Door verschillende producten te mengen kunnen gevaarlijke gasen vrijkomen, die je kunnen bedwelmen, kortademigheid en oogirritatie veroorzaken, of ontploffingsgevaar met zich mee kunnen brengen.

Het is een heel slecht idee om bleekwater te mengen met azijn, (ontsmettings)alcohol, ether, glycerine of ammoniak. Ook natriumbicarbonaat en azijn gaan absoluut niet samen.

Het is ook gevaarlijk om hetzelfde type product van verschillende merken met elkaar te mengen. Wees verder heel voorzichtig met gootsteenontstopper, lees altijd de verpakking en bescherm je huid en ogen goed.

Lege verpakkingen van schoonmaakproducten bevatten nog altijd resten. Ze horen thuis bij het klein gevaarlijk afval.

Houd alle schoonmaakmiddelen buiten het bereik van jonge kinderen. Giet schoonmaakproducten nooit over in een andere verpakking. Als het toch misloopt, neem dan zo snel mogelijk contact op met het Belgisch Antigifcentrum (070/245.245) of met andere hulpverleners zoals de huisarts, ziekenwagen of brandweer (noodnummer 112).

Het ABC van vlekken

AARDBEI

Zie: rode vruchten.

AARDE

Aarde, en zeker natte aarde, kan lelijke vlekken maken op textiel. Hoe meer mineralen in de aarde, hoe hardnekkiger de vlekken. Maak de stof vochtig met kalkvrij (regen)water. Behandel de vlek zo snel mogelijk met ontvlekker en doe de kleding direct in de wasmachine. Als dat niet mogelijk is, laat de aarde volledig opdrogen en borstel daarna alles weg. Restvlekken kun je meestal met warm water en een paar druppels ammonia wegwerken. Oude vlekken kneed je het best los met water waarin je een schepje borax hebt opgelost. Ook brandspiritus (niet voor witte stoffen) of methanol kan aardevlekken laten verdwijnen.

ADVOCAAT

Voor het verwijderen van advocaatvlekken mag je nooit direct zeep gebruiken, want dan fixeert je de vlek in de stof. Een verse vlek moet je eerst spoelen of deppen met koud water. Daarna was je het textiel met een inwekmiddel of hoofdwasmiddel met enzymen. Opgedroogde vlekken borstel je zoveel mogelijk weg. Daarna was je de kleding zoals hierboven beschreven. Eventueel nabehandelen met water en ammonia.

ALGENAANSLAG

Heb je aanslag van algen op je terras? Het is niet erg mooi en je riskeert om erover uit te glijden. Je wilt dan ook snel van die glibberige, groene aanslag af. Maak een oplossing van half om half water en zuurstofwater, of water en zuurstofbleekmiddel. Breng die oplossing aan op de groene vlekken. Na twaalf uur herhalen. De volgende dag goed afspoelen en klaar is Kees! Goed om te weten: hoe meer zon, hoe minder aanslag. Zonlicht is dus de allerbeste remedie tegen algenaanslag. Probeer in verband met het milieu zo min mogelijk zout en azijn te gebruiken. Een harde borstel, zandbakzand, een beetje regen en veel spierkracht is de beste manier om terrassen proper te houden.

ASFALT

Met de auto over een pas geasfalteerde weg gereden? Asfaltvlekken op autolak kun je verwijderen met wasbenzine of petroleum. Goed afspoelen achteraf. Je kunt de asfaltvlekken ook week maken met boter.

AVOCADO

Een avocado bestaat voor een groot gedeelte uit vetten. Die kun je tamelijk gemakkelijk verwijderen met afwasmiddel. Gewoon een paar druppels oplossen in warm water en daar de vlek mee kneden. Even in laten werken en voorzichtig uitspoelen. Tussen een handdoek droogdeppen en aan de lucht laten drogen.

BALPEN

Balpenvlekken op de huid verwijder je gemakkelijk met babyolie. Balpenvlekken op kleding laat je verdwijnen met brandspiritus. Of maak een mengsel van één deel ether en drie delen alcohol en wrijf met een schone doek over de vlek. Balpenvlekken op poppenhoofden kun je verwijderen met haarlak. Pas op: op een witte ondergrond kies je beter voor methanol, ethanol of alcohol, want brandspiritus laat een blauw waas na.

BEITSVLEK

Beitsvlekken behandel je zo snel mogelijk met water en ammonia. Daarna gebruik je een boraxoplossing. Altijd naspoelen met water.

BIER

Dep een biervlek op een wollen tapijt zoveel mogelijk met keukenpapier. Daarna behandel je de vlek met een mengsel van water, azijn en een fijn wasmiddel. Dep het mengsel op het tapijt, maar probeer niet te wrijven. Met een haardroger op lauwe temperatuur maak je het tapijt weer droog.

BLAUWE BESSEN

Zie: rode vruchten.

BLOED

Een bloedvlek mag je nooit met heet water behandelen, want dan fixeert de vlek. Spoel de stof zo snel mogelijk met koud water en week de vlek daarna met een inweekmiddel of een ander wasmiddel met enzymen. Daarna was je het kledingstuk in de wasmachine. Restvlekken kun je

bleken met waterstofperoxide (3%) of water met een paar druppels ammonia. Gebruik daarvoor een sponsje en dep de vlek. Laat een paar uur inwerken en weg is de vlek.

Bloedvlekken in matrassen dep je – als dat nog mogelijk is – met absorberend papier. Behandel de vlek daarna met koud water waarin je een aspirine hebt opgelost (aspirine = bloedverdunner). Als de vlek nog niet verdwenen is, maak je een papje van een inweekmiddel (een voorwasmiddel met enzymen) en een klein beetje water. Een paar uur laten intrekken en schoonwrijven.

Als je je prikt aan een doorn van een roos, kun je het bloedvlekje uit je kleding verwijderen door er direct wat speeksel op te doen. Daarna met lauw water uitspoelen. Een opgedroogde bloedvlek laat je het best een nacht weken in soda (niet voor wol of zijde) of een biologisch inweekmiddel.

Heb je een bloedvlek op wol of zijde? Laat het kledingstuk dan een tijdje weken in koud water waarin je een aspirine hebt opgelost. Daarna was je het kledingstuk volgens het wasvoorschrift.

Bloedvlekken op hout schuur je het best weg. Pas op: altijd met de nerf mee schuren! Daarna zet je het hout weer in de was of houtolie.

Bloedvlekken in marmer verwijder je met een mengseltje van magnesiumpoeder en wasbenzine. Laten opdrogen en daarna afborstelen of wegzuigen.

BOENWAS

Boenwas verwijder je met white spirit of terpentijn. Lees op de verpakking waarmee je het product mag verdunnen. Datzelfde middel kun je ook gebruiken om vlekken te verwijderen.

BOETSEERKLEI

Zie: plasticine.

BOTER

Een botervlek ga je op dezelfde manier te lijf als alle andere vetvlekken. Eerst schraap je de boter eraf, daarna behandel je de vlek met een goede vetoplosser: afwasmiddel, ontvlekker of allesreiniger, ossengalzeep, soda of ammonia. Botervlekken op niet-wasbaar textiel kun je verwijderen met wasbenzine of white spirit. Goed nabehandelen met water.

BRAAKSEL

Braaksel bevat maagzuur en tast veel stoffen aan. Probeer daarom zo snel mogelijk in actie te schieten als je een braakselvlek opmerkt. Voor een braakselvlek op textiel dep je de vlek zo snel mogelijk of – als ze al opgedroogd is – schraap je het braaksel weg. Werk van de buitenkant van de vlek naar binnen toe. Goed spoelen met water (eventueel spoelen in de wc als het een grote hoeveelheid braaksel is). Voeg daarna één eetlepel ammonia toe aan 1 liter water en spoel de kleding daarin. Nu is het kledingstuk klaar voor een wasbeurt op het volledige wasprogramma.

Braakselvlekken op marmer of op andere zuurgevoelige kalkhoudende steensoorten dep je met water en ammonia. Naspoelen met zuiver water. Restvlekken kun je behandelen met een papje van talkpoeder en een biologisch inwekmiddel. Dek af met aluminiumfolie. Verwarm de vlek met bijvoorbeeld een haardroger. Laat een uur intrekken. Verwijder het papje en spoel na met zuiver water. Ten slotte zet je de steen opnieuw in de was. Echt uitgebeten plekken zijn alleen door de vakhandel met polijsten of kristalliseren te verwijderen. Kristalliseren is een procedure waarbij met een remineraliseervloeistof de aanwezige mineralen in het marmer als het ware worden geactiveerd. Het kristalliseermiddel wordt op het marmer gesprayd en licht gepolijst. Daardoor wordt de oude aangetaste toplaag vernieuwd.

CELLULOSELAK

Gebruik een oplosmiddel om de celluloselak te verwijderen, bijvoorbeeld aceton of thinner vermengd met afwasmiddel. Eventueel nabehandelen met waterstofperoxide of borax.

CEMENT

Cement lost op in een zuur. Warme azijn is bijvoorbeeld een goed oplosmiddel voor cement. Maak altijd eerst het hele oppervlak nat voor je met een zuur gaat werken. Je kunt deze behandeling niet toepassen op kalkhoudende steen zoals marmer of travertin, want zuur tast deze materialen

onomkeerbaar aan. Ook siliconenranden zijn gevoelig voor zuren. Niet-glanzende tegels kunnen wel schoongemaakt worden met heel fijne staalwol. Cement op glas kan worden verwijderd met verdund oxaalzuur. Twijfel je? Vraag dan inlichtingen bij een goede bouwmarkt!

CHOCOLADE OF CACAOPOEDER

Ingedroogde chocoladevlekken schraap je eerst zoveel mogelijk weg. Kneed vervolgens ossengalzeep, soda, glycerine, terpentijn, borax, ontvlekker of alcohol in de vlek. Was na met een biologisch inwekmiddel. Een vlek van chocolademelk pak je op dezelfde manier aan. Zuig het cacao-poeder zoveel mogelijk weg met de stofzuiger. Ingedroogde vlekken kneed je met glycerine. Daarna wassen met een biologisch voorwasmiddel (met enzymen) of met soda. Restvlekken kun je verwijderen met alcohol, wasbenzine of borax.

COLA

Dep de vloeistof eerst zoveel mogelijk op met keukenpapier. Vervolgens behandel je de vlek met water en een scheutje glycerine. Goed uitspoelen en laten drogen. Mocht er nog een restvlek zijn, dep dan met lauw water en natriumbicarbonaat. Vergeet niet een bescherming onder de vlek te leggen. Colavlekken op een sofa verwijder je met een sopje van tapijtreiniger. Een andere optie is om de vlek te bedekken met een papje van talkpoeder en vloeibaar wasmiddel. Laat dat intrekken, schraap het opgedroogde papje weg en zuig schoon met de stofzuiger. Nadeppen met zuiver water.

CRÊPEPAPIER

Crêpepapier maakt lelijke vlekken als het nat wordt. Dep de vlekken met een prop keukenpapier gedrenkt in zuurstofwater.

EIGEEL

Eigeelvlekken in textiel verwijder je met een koud sopje waar een paar druppels ammonia in opgelost zijn. Ingedroogde eivlekken kneed je eerst los met ontvlekker, glycerine, brandspiritus (alleen voor donkere stoffen), wasbenzine of white spirit. Daarna wassen met een voorwasmiddel met enzymen, vervolgens met een hoofdwasmiddel.

Eigeelvlekken op zilveren lepeltjes verwijder je door het zilverwerk af te wrijven met zout of tandpasta.

FRAMBOOS

Zie: rode vruchten.

FRISDRANK

Frisdranken bevatten meestal kleurstoffen. Behandel het textiel zo snel mogelijk om te vermijden dat de vlek zich vastzet. Spoel het kledingstuk met bruiswater, dat is een prima oplosmiddel. Vervolgens kneed je de vlek met waspoeder of vloeibaar wasmiddel. Goed naspoelen. Restvlekken in wit katoen kunnen worden nagebleekt met waterstofperoxide (zuurstofwater).

FRUIT

Of het nu gaat om een fruitvlek op textiel of op de vloer, behandel de vlek altijd zo snel mogelijk met citroensap. De fruitvlek zal zo al voor het grootste deel wegtrekken. Een eventuele restvlek dep je met alcohol.

Kleding met fruitvlekken kun je ook een nachtje laten weken in melk of karnemelk. Pas daarna gebruik je een zeepmiddel. Fruitvlekken op zijde dep je met alcohol, verdunde ammonia of vloeibare ossengalzeep. (Zie ook: rode vruchten)

GIPS

Gips, kalk of Knauf geeft harde vlekken in kleding. Verpulver de vlek door er met een hamertje op te kloppen. Borstel of zuig daarna de vlek zoveel mogelijk weg. Azijn lost kalk op. Altijd naspoelen.

GRAS

Grasvlekken behandel je het best zo snel mogelijk. Een ontvlekker is je eerste en beste optie om de vlek te tackelen. Heb je dat niet in huis, dan kun je een mengsel maken van zachte zeep en opgeloste soda. Je kunt ook alcohol of brandspiritus of chloor gebruiken om de vlekken te verwijderen. Zorg er bij hardnekkige vlekken voor dat het ene middel volledig verdampft is voor je het volgende uitprobeert.

GROENE AANSLAG

Groene aanslag komt vaak voor op schaduwrijke of vochtige plaatsen. Het is niet mooi en het kan bovendien gevaarlijk zijn: op terrassen of opritten bijvoorbeeld wordt de ondergrond glad en riskeer je uit te glijden. Ook op buitenmuren of terracotta potten kan er een groene aanslag ontstaan. Zachte groene of bruine zeep is een efficiënt middel om de groene aanslag te verwijderen. Laat de zeep een nachtje intrekken, gebruik een harde bezem en spoel goed na.

HAARLAK

Haarlakvlekken op de badkamerspiegel verwijder je gemakkelijk met brandspiritus of aceton.

HAARVERF

Vlekken van haarverf kunnen hardnekkig zijn, dus onmiddellijk tot actie overgaan is de boodschap. Bespuit een vlek van haarverf onmiddellijk met haarlak. Was het kledingstuk zo snel mogelijk in de wasmachine. Restvlekken kun je behandelen met natriumbicarbonaat. Restvlekken op witte stof kan je behandelen met natriumbicarbonaat of zuurstofwater.

HARS

Harsvlekken kun je met verschillende middelen verwijderen. Leg om te beginnen wat ijsblokjes op de vlek. Zo wordt de hars hard. Krab dan zoveel mogelijk weg met je nagel of een scherp voorwerp. Daarna dep je de vlek met wasbenzine of alcohol. Heb je geen alcohol in huis, maak dan een mengsel van gelijke delen terpentijn en brandspiritus. Harsvlekken in wol en zijde verdwijnen met wasbenzine. Harsvlekken op een parasol pak je aan met ethanol, ontsmettingsalcohol of kleurloze sterkedrank zoals wodka of witte rum. Je zult zien dat de vlekken verdwijnen als sneeuw voor de zon. Met wat eau de cologne of olijfolie krijg je je handen weer schoon.

HOESTSIROOP

Omdat hoestsiroop meestal voor het grootste gedeelte uit suiker bestaat, kunnen hoestsiroopvlekken met lauw water uitgewassen worden. Je kunt het best de stof vooraf even boven stoom houden, om de suiker los te maken. Eventueel de vlek nog nabehandelen met alcohol.

INKT

Er bestaan veel soorten inkt en al die soorten inkt moeten op verschillende manieren behandeld worden.

Vlekken van alcoholstiften behandel je het best met alcohol. Op die manier verdun je de vlek zoveel mogelijk totdat er geen kleurstof meer over is. Vlekken van gewone viltstiften en vulpeninkt zet je beter eerst een nacht in karnemelk, zure melk of gewone melk. Bleekwater, ontvlekker, zuurstofwater en natriumbicarbonaat hebben ook een blekende werking, maar kunnen alleen gebruikt worden op witte katoenen stoffen. Kleurstofresten kun je ook nog deppen met brandspiritus voor donkere stoffen, en met alcohol of citroensap voor lichte stoffen.

Bij vlekken van drukinkt moet je een onderscheid maken tussen twee soorten: drukinkten die in water oplosbaar zijn en inkten die in alcohol oplosbaar zijn. In het eerste geval kan de stof gewoon gewassen worden. In het tweede geval gebruik je brandspiritus (op donkere stoffen) of een andere alcohol (ontsmettingsalcohol, wodka enzovoort) Bij onvoldoende resultaat gebruik je wasbenzine of aceton.

Andere inktsoorten, denk bijvoorbeeld aan stempelinkt, dep je met een mengsel van ether en alcohol, of met zuringzout. Kopieerinkt behandel je door er zout of talkpoeder op te strooien, zodat de inkt geabsorbeerd wordt. Vervolgens zuig je het zout of talkpoeder weg met een stofzuiger en gebruik je een mengsel van water met ammoniak of ether of alcohol. Altijd nawassen in de wasmachine of handwas.

Onuitwasbare inkt waarmee wasgoed gemerkt wordt, is (met veel moeite) weg te krijgen met een mengsel van verdunde ammonia en terpentijn. Een karweitje om buiten te doen.

Een inktvlek op textiel bevochtig je het best met melk of karnemelk en laat je enkele uren intrekken. Daarna met een fijnwasmiddel nawassen. Als de vlek nog niet helemaal verdwenen is, doe je er wat citroensap op. Ook dat sap weer enkele uren laten intrekken en nawassen.

Een inktvlek op marmer kun je bewerken door er een reinigingstablet voor kunstgebitten op te leggen en daarop een vochtige spons. Al bruisend wordt de inkt uit het marmer getrokken. Ook een spons met verdund bleekwater of oxaalzuur kan een inktvlek op marmer laten verdwijnen. Je kunt het ook proberen met een oplossing van drie delen water en één deel ammonia, en daarmee over de vlek wrijven (niet laten intrekken). Neutraliseren met water. Daarna het marmer opnieuw inwrijven met was of opnieuw behandelen met speciale vlekkenstop.

Op je leren sofa gebruik je het best eerst een stukje plakband. Het plakband gewoon erop drukken en er weer af trekken. Je hebt grote kans dat de vlek verdwijnt. Een andere optie is de inktgom. Maar wees daar voorzichtig mee, want je riskeert doffe vlekken.

Inktvlekken op je handen krijg je weg met mosterd.

JODIUM

Jodium- of Betadinevlekken kun je weg krijgen door ze in te smeren met (vloeibare) ossengalzeep en te laten intrekken. Goed naspoelen met water en azijn.

JUS

Dep zoveel mogelijk jus (vleessaus) op met keukenpapier. Bewerk de plek met ontvlekker, afwasmiddel of soda. Met een prop watten gedrenkt in verdunde ammonia probeer je het vet zoveel mogelijk op te lossen. Maak de vlek niet te nat. Bedek de plek met zout, magnesium- of talkpoeder. Daarna het poeder wegborstelen.

KAARSVET

Kaarsvet op een kandelaar verwijder je snel en gemakkelijk door hem in een teiltje heet water te leggen. Opdat de gootsteen niet zou verstopen, wikkel je de vuile kandelaar eerst in keukenpapier. Als het kaarsvet gesmolten is, doop je alles in ijskoud water. Gooi de restjes kaarsvet in de vuilnisbak – niet wegspoelen door de gootsteen! Je kunt de kandelaar ook op driedubbel gevouwen keukenpapier in een warme oven leggen om het kaarsvet te laten smelten.

Kaarsvetvlekken op textiel (wollen tapijt, tafelkleed enzovoort) verdwijnen als sneeuw voor de zon als je keukenpapier op en liefst ook onder de vlek legt. Met een warm strijkijzer ga je over de vlek. Neem steeds een nieuw stukje papier. Je kunt de stof ook eerst 48 uur in de diepvriezer leggen en het keihard geworden kaarsvet zoveel mogelijk afbrokkelen. Daarna de methode met het strijkijzer en keukenpapier toepassen. Overgebleven kleurvlekken met alcohol verwijderen.

Kaarsvetvlekken op houten meubels krab je er eerst af met de botte kant van een mes. Daarna wrijf je de plek in met white spirit (maar niet op vernist hout). Zodra je ziet dat de vlek verdwenen is, neutraliseer je de plek met een vochtige doek. Eventueel het hout opnieuw in de was zetten.

Kaarsvetvlekken in blauwe hardsteen verwijder je door eerst te schrapen en daarna de plekken te behandelen met wasbenzine – wees voorzichtig, want wasbenzine is brandbaar.

KAAS

Kaasvlekken zijn eigenlijk gewoon vetvlekken en eiwitvlekken. Zachte kaas schraap je eerst zoveel mogelijk weg. Daarna kun je de plekken insmeren met afwasmiddel of ontvlekker, of weken in een biologisch inwekmiddel. (Zie ook: jus en kaarsvet.)

Vlekken van kaassaus of kaasfondue behandel je op dezelfde manier. Aangekoekte kaassaus op lepels, vorken en ander eetgerei week je het best eerst in koud water, daarna afwassen met warm water.

KALK

Kalkvlekken op de douchewand of op kranen verwijder je door ze weg te boenen met azijn en warm water. Azijn is een prima middel tegen kalkaanslag. Als het gaat om een lichte aanslag, zal de kalk daardoor snel weg zijn. Bij dikke lagen zul je wat meer geduld moeten hebben, maar uiteindelijk zal ook hier de azijn zijn werk doen. Wees wel voorzichtig met chroom of goudkleurige kranen. Pure azijn kan daar lelijke vlekken op maken. Azijn beschadigt ook siliconenranden.

Kalkranden in drinkglazen verwijder je met water en een bruistablet voor kunstgebitten, zuurstofbleekmiddel of natriumbicarbonaat. Wist je dat ook voile gordijnen opfrissen van een bad met zo'n bruistablet of bicarpoeder?

Kalkspatten geven donkere vlekken op hout. Zo kun je deze donkere vlekken verlichten: maak een oplossing van 100 gram oxaalzuur per liter water. Laat het ontweringswater een uur inwerken en verwijder vervolgens met een doekje. Herhaal dat als de vlek nog niet voldoende is weggetrokken en/of laat het oxaalzuur nog wat langer intrekken. Na de behandeling het hout neutraliseren met lauw water en laten drogen.

KATTENPIS

Kattenurine dep je het best zoveel mogelijk op. Gaat het om kattenpis op textiel, dep dan met een papje van waspoeder met enzymen en warm water. Na een uurtje met water afnemen en deppen met verdunde ammonia en tot slot met azijn. Als je wilt voorkomen dat de poes de volgende keer weer haar behoefte op die plek doet, zet dan de etensbak daar neer. Een poes zal nooit haar behoefte doen op de plaats waar ze eet. (Zie ook: urine.)

KAUWGOM

Heb je de pech dat er kauwgom op het tapijt is terechtgekomen? Stop een ijsblokje in een plastic zak en druk dat zo lang tegen de ingetrapte kauwgom in de vloerbekleding tot die keihard geworden is. De kauwgom kun je nu gemakkelijk afbrokkelen.

Kauwgom op kleding verwijder je als volgt: leg de bevlekte stof omgekeerd op absorberend papier en wrijf over de achterkant van de vlek met een lapje met wasbenzine. Verschuif de vlek voortdurend zodat ze telkens op schoon papier ligt. Je kunt een kledingstuk met een kauwgomvlek ook in een plastic zak stoppen en dan een nachtje in de diepvriezer leggen, zodat de kauwgom keihard wordt. Daarna kun je die er gewoon af krabben.

Kauwgom in je haar is ook vervelend, maar je hoeft de schaar niet tevoorschijn te halen. Kneed de pluk gewoon met conditioner of wasverzachter, en je kunt de kauwgom met kleine beetjes verwijderen. Voor de durvers: smelt melkchocolade en kneed dat in het haar. Je zult zien dat als de chocolade weer hard is, de kauwgom weg is.

KERRIE (CURRY)

Een vlek van kerrievoeder gaat er in de gewone was niet uit. De gele kleur komt van de kurkuma (geelwortel) en is een hardnekkige kleurstof. Zuig zoveel mogelijk poeder weg met de stofzuiger, of blaas het poeder weg met de haardroger voor een open raam.

Voor een kerrievlek op bijvoorbeeld het aanrecht, maak je een papje van gelijke delen afwasmiddel en white spirit. Een papje van afwasmiddel met wasbenzine kan ook. Wrijf de vlek er zorgvuldig mee in. Even laten intrekken en naspoelen met lauw water.

Waterstofperoxide, zuurstofbleekmiddel en bleekwater (enkel voor witte stoffen) zijn goede bleekmiddelen om restvlekken weg te krijgen. Of laat het kledingstuk bleken in de zon.

KETCHUP

Spoel de kleding eerst in een sopje met een biologisch voorwasmiddel of water met een paar druppels ammonia. Houd de ketchupvlek daarna boven een wolk stoom. Tot slot behandelen met wolwit, zuurstofwater of ontvlekker. Laat gekleurde stof niet te lang in het sopje staan vanwege de blekende werking.

KOFFIE

Heb je koffie gemorst op een tapijt of een kledingstuk? Dep de vlek zoveel mogelijk met keukenpapier. Bevochtig de vlek eerst met waterstofperoxide van 3% en direct daarna met verdunde ammonia. Pas op: deze bleekmethode is niet geschikt voor gekleurde tapijten. Een andere manier is de vlek met glycerine inwrijven en daarna afsponzen met verdunde ammonia. Koffievlekken op een geboende tafel of kast krijg je er weer uit met autolakreiniger. Altijd in de richting van de nerf wrijven.

LIJM

Er zijn heel veel soorten lijm en elke lijmsort heeft zijn eigen oplosmiddel. Lees altijd op de verpakking of er een verdunningsmiddel vermeld wordt of op welke manier je het gebruikte gereedschap moet schoonmaken. Alle lijmsorten op waterbasis, zoals Arabische gom, behangplaksel en ook stijfjel, kun je oplossen met water of stoom, liefst met wat waspoeder erbij.

Houtlijmvlekken verwijder je met warm azijnwater. Lijm die warm aangebracht moet worden, zoals beenderlijm, kun je het best kneden met warm water en een inweekmiddel. Pvc-lijm kun je verwijderen met warm azijnwater of aceton. Aceton gebruik je ook voor contactlijm en tweecomponentenlijm. Om celluloselijm te verwijderen maak je een papje van maizetmeel of talkpoeder met aceton of thinner en smeer je dat op de vlek. Laten opdrogen en eventueel de behandeling herhalen. Het papje werkt langer als je het afdekt met aluminiumfolie, dat je vastplakt. Achteraf goed afnemen met water.

Ingedroogde vlekken zijn natuurlijk veel moeilijker te verwijderen dan verse vlekken, maar je kunt wel de volgende behandeling proberen. Laat het kledingstuk met de lijmvlek een dagje weken in warm azijnwater – zet het bakje op je radiator zodat het water warm blijft – en wrijf de besmeurde stof af en toe goed over elkaar.

LIPPENSTIFT

Behandel lippenstiftvlekken op textiel eerst met alcohol of white spirit voor je het kledingstuk in de wasmachine stopt. Lippenstiftvlekken op glazen en kopjes die er na de afwas nog op zitten, verwijder je met een stukje vochtig keukenpapier en wat zout.

MAKE-UP

Gezichtspoeder, foundation, oogschaduw of eyeliner kan lelijke vlekken geven op witte of bleke stoffen. Probeer het poeder gewoon weg te blazen, af te kloppen of weg te zuigen met een stofzuiger. Maar wat als je het per ongeluk toch ingewreven hebt? In dat geval kun je de vlek het best insmeren met vloeibare ossengalzeep of een papje van een fijnwasmiddel en lauw water. Oude vlekken zul je eerst moeten deppen met wasbenzine of white spirit.

MAYONAISE

Mayonaise is gemaakt op basis van olie en geeft dan ook vetvlekken. Geschikte oplosmiddelen zijn soda, afwasmiddel, ontvlekker en biologisch inweekmiddel. Water met een scheutje ammonia werkt ook prima. Daarna gewoon wassen. Gebruik voor wol en zijde liever een fijnwasmiddel. Altijd alle producten neutraliseren met zacht water.

MODDERVLEKKEN

Wat je zeker niet mag doen? Het 'modderkledingstuk' meteen in de wasmachine gooien. De stukjes modder kunnen namelijk de filter verstoppen en de wasmachine beschadigen (erg vuile kleding kun je prima in het toilet afspoelen).

Bij de meeste vlekken moet je snel zijn, maar dat geldt niet voor moddervlekken. Je kunt beter wachten tot de modder volledig opgedroogd is. Daarna borstel je het meeste vuil eraf. Vervolgens smeer je wat vloeibaar wasmiddel of ontvlekker op de vlek en je laat het een paar minuten zijn werk doen. Schrob dan de modder weg met een hard borsteltje (of een oude tandenborstel).

Een andere behandeling is om de moddervlek los te kneden in water met een schepje borax. Of gebruik brandspiritus (maar niet voor witte stoffen!) of methanol. Nog een kampioen in de strijd tegen moddervlekken is ossengalzeep: smeer de vlek in met de zeep, goed schrobben met een borsteltje en alles enkele minuten laten intrekken. Nu kan het kledingstuk de wasmachine in. Mochten er na de wasbeurt nog restvlekken op de kleding zitten, dan kan warm water met enkele druppels ammonia soelaas brengen.

Schrob je modderige sneakers eerst met lauw water met wat ossengalzeep, afwasmiddel, shampoo of azijn voor je ze (in een oude kussensloop) in de wasmachine steekt. De veters stop je apart in een waszakje in de wasmachine. Kies een lage centrifugestand. Stop de sneakers na het wassen vol met krantenproppen om ze te laten drogen.